

Allas ansvar

ALKOHOL- OCH DROGPOLITISKT PROGRAM FÖR LJUNGBY KOMMUN 2008

LJUNGBY
KOMMUN

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Övergripande mål.....	2
Mål för hållbar utveckling.....	3
Aktuella utvecklingsfrågor	3
Gemensamma strategier.....	4
Handlingsplan för barn	5
Handlingsplan för ungdom	8
Handlingsplan för vuxna.....	12
Policy för bolag inom Ljungby Holding – Koncernen	14
Allmänna utgångspunkter.....	15
Definitioner	16
Begrepp.....	16
Hur ska programmet användas?	17

Bilaga

Riktlinjer för serveringstillstånd

I dokumenten används följande förkortningar för kommunens olika nämnder:

- BUN Barn- och utbildningsnämnden
- KFN Kultur- och fritidsnämnden
- MBN Miljö- och byggnämnden
- KS Kommunstyrelsen
- SN Socialnämnden

ALKOHOL- OCH DROGPOLITISKT HANDLINGSPROGRAM

Inledning

Detta program antogs av kommunfullmäktige den 11 december 2003. Grundlig revidering genomfördes genom beslut av kommunfullmäktige den 22 maj 2008.

Handlingsprogrammet är en del av kommunens ”policy och mål för hållbar utveckling”. I detta program lyfter vi upp de frågor som finns angivna i målområdet elva inom den nationella folkhälsopolitiken.

Programmet innehåller politiska mål och strategier som skall vara vägledande för nämnder och förvaltningar i verksamhetsplanering och utvecklingsarbete.

Kommunens mål och strategier är lokala delmål på vägen mot de nationella folkhälsomålen. Målen är naturligtvis en angelägenhet för fler än kommunala verksamheter men som ett kommunpolitiskt måldokument begränsar det sig till att omfatta kommunens egna verksamheter.

Programmet är utgångspunkt för ett långsiktigt utvecklingsarbete som fortlöpande skall dokumenteras, följas upp och utvärderas.

Vart fjärde år, samma som den politiska mandatperioden, görs en grundlig revision av handlingsprogrammet.

Programmet kompletterar gällande lagstiftning på området och tillika övriga lokala styrdokument som den kommunala skolplanen. För kommunens åtaganden enligt alkohollagen gäller att huvudprinciper och riktlinjer ingår i måldokumentet.

En förutsättning för att målen skall nås är ett kreativt samarbete med andra myndigheter och ideella organisationer i Ljungby.

En ansvarig tjänsteman ansvarar för samordning och utveckling av de alkohol- och drogpolitiska frågorna. Samordnaren är underställd kommunstyrelsen och kommunchefen som verksamhetsansvarig.

Ansvaret för **handlingsplanerna** vilar på de olika kommunala nämnderna och förvaltningarna. I detta dokument finns handlingsplaner under avsnittet alkohol- och drogpolitisk handlingsplan.

Varje nämnd och förvaltning ansvarar för att konkretisera sina åtaganden utifrån de övergripande mål och strategier som redovisas i programmet. Nämnderna redovisar sina åtaganden i sin årliga utvärdering.

Ansvaret för att årligen följa upp och vidareutveckla handlingsplanerna i sin helhet vilar på kommunstyrelsen. Alkohol/drogsamordnaren skall årligen sammanställa nämndernas dokumentation tillsammans med andra relevanta data. Brottsförebyggande rådet i Ljungby inbjuder till ett möte och lämnar förslag på ändringar i programmet till kommunstyrelsen. Rådet kan till detta möte bjuda in andra samverkansparter som t.ex. myndigheter, föreningar.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Övergripande vision för Ljungby kommuns alkohol och drogförebyggande arbete, minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

ALKOHOL

Målet är att minska alkoholkonsumtionen och begränsa alkoholskadorna.

NARKOTIKA

Målet är ett narkotikafritt samhälle. Det är ett högt ställt mål som ger uttryck för samhällets hållning till narkotika; att vi inte accepterar att narkotika integreras i samhället och att vi strävar efter ett samhälle där narkotikamissbruk förblir en marginell förekomst och ett socialt oacceptabelt beteende.

TOBAK

Målet är att ingen skall använda tobak innan 18 års ålder och att ingen utan eget val ska utsättas för tobaksrök i sin egen omgivning.

SPEL-/NÄTBEROENDE

Målet för insatser mot spel-/nätberoende skall vara att minska skadeverkningar av överdrivet spelande.

DOPNING

Målet avseende dopning skall vara ett samhälle fritt från dopning.

MÅL SOM GÄLLER BARN (UPP TILL 13 ÅR)

Alla barn har rätt till en uppväxt som är fri från tobakens, alkoholens och andra drogers negativa konsekvenser samt spel/nätberoende.

MÅL SOM GÄLLER UNGDOM (13-18 ÅR)

Målet är att ungdomars uppväxt skall vara fri från tobak, alkohol, narkotika och andra droger samt spel/nätberoende. Insatser för att förebygga droganvändning är särskilt viktiga och arbetet för tidig upptäckt skall särskilt uppmärksammas.

MÅL SOM GÄLLER VUXNA

Stimulera utvecklingen av förebyggande och tidiga insatser samt förstärka särskilda insatser för riskgrupper. Behovet av information och opinionsbildning skall uppmärksammas.

MÅL FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Av de 16 nationella miljömålen och 11 folkhälsomålen har kommunfullmäktige 29 mars 2007 beslutat prioritera dessa fem folkhälsomål:

- Ekonomisk och social trygghet
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Ökad hälsa i arbetslivet
- Ökad fysisk aktivitet
- Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande

I fyra av de fem folkhälsomålen har alkohol, tobak och droger en viktig roll både direkt och indirekt.

Under varje område har ett antal nyckeltal valts ut och dessa utgör förslag till hållbarhetsmål i Ljungby kommun.

Mål som berör det alkohol och drogpolitiska programmet är följande:

Målområde	Nyckeltal	Förslag till mål år 2010	Aktuellt/senast kända referensvärde
Minskat bruk av tobak och alkohol etc.	Ungdomar i åk 8 som inte använder tobak dagligen	Minst 95 %	91 % rökning(2006) 93 % snus (2006)
	Ungdom i åk 8 som inte druckit sig berusade	Minst 90 %	69 % (2006)

AKTUELLA UTVECKLINGSFRÅGOR

- Lokal kartläggning av dopning genomförs och samverkan med Smålands idrottsförbund.
 - Ansvaret vilar på KFN
- Följa utveckling samt belysa farorna och följderna av spel- och nätberoende samt dopning. Erbjud utbildning kring dopning, spel- och nätberoende och på detta sätt öka kunskapen.
 - Ansvaret vilar på KS i samverkan med BUN och KFN

GEMENSAMMA STRATEGIER

för alla kommunala verksamheter i arbetet med alkohol- och drogfrågor

En sammanhållen organisation

Alkohol- och drogproblem är en sammansatt problematik som kräver en organisation som tar hänsyn till individens behov och förutsättningar.

Uthållighet

Allt arbete i syfte att begränsa alkohol- och drogsador förutsätter långsiktighet och uthållighet i arbetet mot de lokala och nationella målen.

Kompetensutveckling

Varje kommunal verksamhet skall analysera och precisera personalens behov av kunskaper (teori och metoder) på alkohol- och drogområdet samt se till att behovet tillgodoses. Vid utbildningsplanering skall samverkan och samutnyttjande av kunskapsresurser tillämpas konsekvent.

Nätverk över gränser

I verksamheten är det viktigt att vi känner till varandras kompetenser och att tillvarata och byta erfarenheter.

Attitydpåverkan

Allt kommunalt alkohol- och drogförebyggande arbete skall inrikta sig på att ge människor kunskap och på ett ändamålsenligt sätt påverka attityder i den riktning som målen anger.

Basera planering på beslut och fakta

Kommunens verksamheter skall fortlöpande följa utvecklingen på alkohol- och drogområdet genom kartläggningar, t ex av ungdomars alkohol- och drogvanor. Särskild uppmärksamhet skall riktas mot att upptäcka särskilt utsatta grupper vilka kan motivera förändringar i resursutnyttjande eller metoder.

Begränsa tillgängligheten

- genom samarbete med polis,
- genom ansvarsfull alkoholserving,
- genom förbud mot förtäring av alkohol på allmänplats (se ordningsstadgan),
- genom ansvarsfull folköl- och tobaksförsäljning.

Begränsa efterfrågan

- genom information och kunskap till föräldrar och familjer om risker,
- genom föräldraprogram,
- genom meningsfull fritidssysselsättning,
- genom alkohol och narkotikapolitics på skolor, och till personal i föreningar och företag.

Arbeta med risk- och skyddsfaktorer

- genom kunskap om effektiva preventionsinsatser.

Arbeta med evidensbaserade metoder

- genom att vi i så hög grad som möjligt arbetar med metoder, där effekterna av insatsen prövats vetenskapligt.

Långsiktighet

- genom att följa de intentioner som beskrivs i *Handlingsplan för alkoholpolitiken 2006-2010*
- *Handlingsplan narkotikapolitiken 2006-2010.*
- Regeringens proposition 2007/08:110. *En förnyad folkhälsopolitik.*

Inte sällan är det samma personer som utgör riskgrupp för missbruk av olika beroendeframkallande medel. Målet för politikområde folkhälsa är att folkhälsan ska förbättras för de grupper i samhället som är mest utsatta ur hälsosynpunkt.

ALKOHOL- OCH DROGPOLITISK HANDLINGSPLAN

HANDLINGSPLAN FÖR BARN (UPP TILL 13 ÅR)

ÖVERGRIPANDE MÅL

Alla barn har rätt till en uppväxt som är fri från tobakens, alkoholens och andra drogers negativa konsekvenser samt spel/nätberoende.

SAMVERKAN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
Komet Komet är ett samarbete mellan barn och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. ”Komet för föräldrar”, är en kommunikationsmetod för föräldrar med barn 3-12 år med bråk- och trotsbeteenden.	2008	Löne- kostnad betalas av respektive förvaltning	KS, BUN och SN
Drog/alkoholpåverkan hos blivande mödrar Se till att handlingsplanen är väl känd i respektive verksamhet samt årliga träffar.			SN och (MVC)

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
Upptäckt Många barn lever i familjer, där någon vuxen har alkohol- eller drogproblem. För att de ska få hjälp krävs ofta att deras situation uppmärksammas genom skola eller barnomsorg. För att lättare kunna se barnens situation utifrån ett missbruk, krävs att personalen har kunskap om problematiken. All personal inom skola och barnomsorg ska erbjudas utbildning kring dessa barns livsvillkor och bemötande.	Under mandat- perioden	50.000 kr	BUN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
<p>Förebyggande arbete Förskolan och skolan har unika möjligheter när det gäller det förebyggande arbetet. Rökning och andra drogers skadeverkningar skall uppmärksammas i det hälsofrämjande arbetet. Att eleverna trivs och fungerar väl i skolan är ett grundläggande skydd mot att utveckla problem och missbruk. Vårt lärande kärnuppdrag och ett bra förebyggande arbete kompletterar varandra.</p>			BUN
<p>Förebyggande arbete Främst kan detta ske genom att främja elevernas psykosociala hälsa och utveckling och stärka elevernas sociala och emotionella kompetens. Att utveckla lärarnas förhållningssätt och ledarskap skapas trygghet i elevgrupperna. Allt förebyggande arbete handlar om att gå från riskfaktorer till skyddsfaktorer, dvs. att stärka de skyddande faktorerna på olika sätt. Viktiga hörnstenar för att förebygga riskbeteende är:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bra arbetsklimat i klassrummet. 2. Förtroendefullt samarbete med föräldrar. 3. Elevhälsa som arbetar aktivt med motiverande samtal. <p>Exempel på metoder för att uppnå målet: Utveckla arbetet med hälsofostran för att påverka attityder och beteenden. T ex genom frivilligorganisationer.</p> <p>Ledarskap och förhållningssätt i klassrummet: Använda de pedagogiska redskap som finns för att utveckla lärarens förhållningssätt och ledarskap i klassrummet.</p>	Fortlöpande		BUN
<p>SET- Social och emotionell träning Skolan stödjer arbetet med att utveckla barns och ungdomars sociala och emotionella förmåga. Detta främjar i sin tur psykisk hälsa och förebygger exempelvis alkohol- och droganvändning genom att skyddsfaktorer på individ-, grupp och klassrumsnivå stärks.</p> <p>Exempel på metoder för att nå målen: Användningen av Livsviktigt och Livskunskap</p>	Fortlöpande	Varje skola ansvarar för utbildning av handledare	BUN

HANDLINGSPLAN SOM GÄLLER UNGDOM (13-18)

Övergripande mål

Målet är att ungdomars uppväxt skall vara fri från tobak, alkohol, narkotika och andra droger samt spel/nätberoende.

Insatser för att förebygga droganvändning är särskilt viktiga och arbetet för tidig upptäckt skall särskilt uppmärksammas.

SAMVERKAN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
18-årsgräns vid tillställningar Den 18-årsgräns för alkoholservering och inköp av folköl som framgår av alkohollagen, 3 kap 8§, medför att skolavslutningar, luciafirande och liknande ungdomsarrangemang skall vara alkohol- och drogfria. Det skall gälla samtliga sådana tillställningar som genomförs i samarbete med eller med stöd av någon kommunal verksamhet.			Alla nämnder
Preventionsprogram Alla föräldrar till elever i årskurs 7 ska inbjudas på våren till föräldramöte där Navet arbetar med preventionsprogram.	Varje år	I befintlig budget	BUN och SN genom Navet
Samverkan På F-9 och gymnasieskolor ska även i fortsättningen finnas samverkansgrupper där skolan tillsammans med socialtjänst, navet, fritidsgård och polis ha ett forum i arbetet mot droger.	Varje år	I befintlig budget	BUN och SN
Kunskap om drogsituation Kommunen ska uppmärksamma de miljöer ungdomar vistas i. Lokala kartläggningar om drogvanor ska utgöra en del av strategin.			BUN, KS och SN
Dialog med ungdomar Ungdomars egna åsikter och utvecklingsidéer skall kontinuerligt efterfrågas och tillvaratas, speciellt vid utformning av alkohol- och drogfri verksamhet. I kommunen skall finnas ett forum för dialog med ungdomar genom ungdomsrådet och elevråden, samt kontaktpolitiker och tjänstemän.			KS och BUN

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
<p>Information och påverkan Skolan skall i enlighet med Barn- och utbildningsnämndens Övergripande mål medverka till att eleverna utvecklar en positiv självbild i en trygg och god arbetsmiljö. I samtal och dialog med eleverna om tobak, alkohol och droger i kombination med rollspel och kunskapsbaserade metoder skapas goda förutsättningar att lyckas. Det är i första hand pedagogerna och skolans egen personal som är bäst lämpade att skapa goda förutsättningar för samtal och dialog i dessa teman.</p>	Revideras årligen		Rektor
<p>Skolans lokala arbetsplan Varje skola ska i sin lokala arbetsplan visa hur man arbetar för att nå målen i det alkohol- och drogförebyggande arbetet.</p> <p>Exempel på metoder för att uppnå målet: I samverkan med Navet erbjuds föräldrar till elever i skolår 7-9 utbildning för att påverka föräldrars förhållningssätt till ungdomars drickande.</p>	Varje år		BUN
<p>Dansinspiratörerna Att ge alla elever i åk 9 inspiration i social dans på skoltid för att stärka elevens självförtroende.</p>	Varje år		Rektorer + ANT-samordnare
<p>Don't drink & drive! 2004 startade ett projekt som ska pågå fram till 2007. Syftet är att förbättra ungdomars (15-24 år) attityder och värderingar till trafiknykterhet. Information till samtliga elever år 2 på gymnasiet.</p> <p>Film "Länge leve livet" Föreläsare från "Mothers Against Drunk Driving" Utbildning av skolpersonal – Uppföljning. Ansvaret övergår 2008 till BUN då Vägverkets del i projektet upphör.</p>	Vecka 40-42 varje år	3 500:-	NTF och MHF + ANT-samordnare BUN
<p>Skolans ansvar Skolans ansvar och arbetsmetoder vid tidig upptäckt när misstanke om drogmissbruk uppstått finns i "Alkohol- och drogpolitiskt program för Ljungby skolor", som antogs 1997-12-01. Programmet ska revideras.</p>	Senast 2009		BUN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
Lokal drogvaneundersökning Ska genomföras i årskurs 8, genom fältkurator	Varje år		BUN
Tonårsparlören Utskick från alkoholkommittén till föräldrar till tonåringar i årskurs 7. Boken är full av tips, argument, idéer och fakta som tonårsföräldrar kan ha nytta av.	Varje år	Utan kostnad	

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
Drogfri verksamhet Fritidsgårdsverksamhet skall bedrivas drogfritt. Besökande ungdomar kan bli testade om misstanke finns.	Åtgärden redovisas årligen	Befintlig budget	KFN Fritidsgården
Fritidsgården ska hålla dialog med besökande ungdomars egna åsikter och idéer angående alkohol och droger, ska göras kontinuerligt i det den öppna verksamheten.	Årligen		KFN Fritidsgården
Fritidsgården skall kontakta skolan och socialförvaltningen om ungdomar visar tecken på droganvändning. Uppföljning görs.	Årligen		KFN Fritidsgården
Samarbete Navet är en viktig samarbetspartner när det gäller information till ungdomar och personal.	Redovisas årligen		KFN Fritidsgården
Utbildning Fritidsgårdspersonal ska få information om drogtecken.	2008	Befintlig budget	KFN Fritidsgården
Föreningarnas drogprogram Föreningar med ungdomsverksamhet som får bidrag från kultur- och fritidnämnden, skall kunna redovisa ett drogprogram som bl.a. skall innehålla policy för föreningens fester, matcher och resor. Finns inget drogpolitiskt program, utbetalas inget bidrag.	Senast 2010	Befintlig budget	KFN
Arrangemang Alla arrangemang som anordnas av kultur- och fritidsförvaltningen skall vara drogfria.			KFN
Information Kultur- och fritidsförvaltningen skall vid möten med föreningslivet informera om kommunens drogpolicy.	Årligen		KFN

MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
Tobak, 18-årsgräns Kommunen skall arbeta aktivt för att butiker som säljer tobak följer tobakslagen.			MBN

KOMMUNSTYRELSEN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
Drogfria miljöer Kommunen bör uppmuntra till skapande av drogfria miljöer.			Alla nämnder

SOCIALNÄMNDEN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
Lagen om berusade personer under 18 år Alla ska tillsammans med vårdnadshavare erbjudas en kontakt på socialförvaltningen samt minst ett samtal på Navet kring alkohol.	Åtgärden redovisas	Beräknad kostnad	SN genom Navet
Lokal rådgivning Alla ungdomar och föräldrar ska ha tillgång till lokal rådgivning i frågor som rör alkohol, narkotika och missbruk.		I befintlig budget	SN genom Navet
Socialtjänstens ansvar Som komplement till föräldrars ansvar skall även fortsättningsvis finnas en utåtriktad verksamhet (fältarbete) riktad mot ungdomar. Kommunen skall arbeta för att tidigt upptäcka och hjälpa utsatta ungdomar som är i riskzonen för att utveckla ett missbruk samt de ungdomar som missbrukar alkohol eller narkotika.		I befintlig budget	SN
Självhjälpgrupper för föräldrar Socialtjänsten skall vid behov bistå med igångsättande av självhjälpgrupper för föräldrar med ungdomar med missbruksproblem, som ett komplement till andra insatser.			SN genom Navet

HANDLINGSPLAN SOM GÄLLER VUXNA

Övergripande mål

Stimulera utvecklingen av förebyggande och tidiga insatser samt förstärka särskilda insatser för riskgrupper. Behovet av information och opinionsbildning skall uppmärksammas.

SAMVERKAN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
Arbetsplatsprogram Alla arbetsplatser i Ljungby kommun ska stimuleras att utarbeta tydliga och välförankrade arbetsplatsprogram i alkohol och drogfrågor. Vid behov kan Navet förmedla kunskap i dessa frågor till arbetslivet			KS och SN genom Navet
Hälsoundersökning Riskbruk av alkohol följs upp genom företagshälsovårdens hälsoprofil, i den ingår en självuppskattning kring alkoholbruk sk. screening /AUDIT.			Varje förvaltning uppföljning av KS
Stöd till frivilligorganisationer Kommunen ska årligen avsätta medel till allmänna och sekundära preventiva insatser som kan sökas av frivilligorganisationer.			KS och SN
Länsövergripande specialistenhet Kommuninvånare med komplicerade missbruk/beroendetillstånd samt de som både har psykisk ohälsa/sjukdom och beroende/ missbruk ska erbjudas hjälp genom länets beroendeenhet.	Vid behov		SN och Landstinget
Utbildning riktad mot handel Kommunen ska fortlöpande informera handeln om regler kring försäljning av folköl och tobak. Utöva tillsyn av folköls- och tobaksförsäljning.	Redovisas varje år		MBN (jämna år) SN (udda år)

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
Utbildning i Navets preventionsprogram för gymnasielever över 18 år.	Start 2008		BUN

MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
Utsatthet för tobaksrök Kommunen ska genom kontroll verka för att ingen utan val på offentlig lokal ska utsättas för tobaksrök i sin omgivning.			MBN

KOMMUNSTYRELSEN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
<p>Personalpolicy Alla kommunanställda ska vara välinformerade om Ljungby kommuns personalpolicy vid missbruk av alkohol eller andra droger. Policyn ingår i rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete. Kommer att revideras.</p>	Revidering 2008	Inom befintlig budget	KS
<p>Informera om narkotikafrågor Fortlöpande utbildning i Narkotikafrågor genom t.ex. Livsstil Kronoberg skall erbjudas berörda yrkesgrupper och fördjupad utbildning skall erbjudas de som arbetar mer intensivt inom detta område.</p>			KS
<p>Representation Kommunen skall i normalfallet hålla en restriktiv linje vad gäller representation med alkoholservice. Dock kan alkoholservice förekomma vid speciella tillfällen, t.ex. vid besök från länder där alkoholservice ingår som en naturlig och självklar del i visandet av gästfrihet. Behovet får bedömas från fall till fall.</p>	Följs upp årligen		KS Beslut om servering fattas av antingen kommunstyrelsens eller kommunfullmäktiges ordförande eller av kommunchefen
<p>Droger och brott Det Brottsförebyggande rådet har ett särskilt ansvar att kartlägga och uppmärksamma brottslighet som är relaterad till alkohol och andra droger.</p>	Redovisas vart tredje år.		KS
<p>Kommunens lokaler Kommunens policy är att kommunens lokaler ska vara fria från alkohol och rökning.</p>	Följs upp årligen		KS Undantag från policyn beslutas av förvaltningschef eller kommunchef.

SOCIALNÄMNDEN

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
<p>Rådgivning och vård Kommunen ska erbjuda hjälp vid alkohol och andra drogproblem inklusive anhörig stöd. Detta ska göras i en vårdkedja som omfattar insatser från information och rådgivning vid hög konsumtion och tidiga insatser innan den generella vården till specialiserad behandling i öppen och sluten vård vid etablerat missbruk och beroende.</p>			SN och Navet

Utbildning riktad mot krogpersonal Kommunen ska i samverkan med polis och länsstyrelse erbjuda krogpersonal utbildning i ansvarsfull alkoholserving.			SN
Utveckling av kompetens vid dubbeldiagnos Stor vikt bör läggas vid att utveckla kunskap och kompetens kring s.k. dubbeldiagnoser, dvs. avseende personer med psykisk ohälsa i kombination med alkohol- och/ eller drogproblem.		Milton medel ska användas	SN
Trafiknykter Kronoberg Personer som blir tagna för rattonykterhet blir erbjudna att bli kontaktade av Navet för fortsatta samtal.			SN genom Navet
Kommunal tillsyn av alkoholserving Yttre och inre tillsyn i enlighet med ”Riktlinjer för serveringstillstånd”	Varje år	35.000kr	SN

BOLAG INOM LJUNGBY HOLDING – KONCERNEN (*Ljungby Holding AB*)

Beskrivning	År	Kostnad	Ansvar
Personalpolicy Alla anställda inom Ljungbys bolag ska vara välinformerade om Ljungby kommuns personalpolicy vid missbruk av alkohol eller andra droger. Policyn ingår i rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete.			Bolagsstyrelsen
Informera om narkotikafrågor Fortlöpande utbildning i Narkotikafrågor genom t.ex. Livsstil Kronoberg skall erbjudas berörda yrkesgrupper.			Bolagsstyrelsen
Representation Kommunens bolag skall i normalfallet hålla en restriktiv linje vad gäller representation med alkoholserving. Dock kan alkoholserving förekomma vid speciella tillfällen, t.ex. vid besök från länder där alkoholserving ingår som en naturlig och självklar del i visandet av gästfrihet. Behovet får bedömas från fall till fall.	Följs upp av respektive bolagsstyrelse		Bolagsstyrelsen eller respektive bolags VD
Kommunens lokaler Kommunens policy är att kommunens och bolagens lokaler ska vara fria från alkohol och rökning.	Följs upp av respektive bolagsstyrelse		Undantag beslutas av bolagsstyrelsen eller respektive bolags VD

ALLMÄNNA UTGÅNGSPUNKTER

Internationell alkoholforskning visar entydigt att det finns starka samband mellan hur mycket alkohol som dricks i ett samhälle och de skador som följer. Ju mer alkohol som konsumeras - desto fler som går över från måttlighetskonsumtion till högkonsumtion.

Likaså ökar antalet som drabbas av sjukdomar eller skador till följd av alkoholkonsumtion.

Följaktligen räcker det inte att rikta sina insatser för att begränsa alkoholskadorna till den lilla grupp som är beroende av alkoholen - vi måste också anstränga oss att minska de totala konsumtionen.

Erfarenheten visar att den bästa effekten av alkoholförebyggande insatser erhålls när man kombinerar insatser riktade till hela befolkningen. I syfte att förhindra att alkoholproblem överhuvudtaget uppstår - med insatser till särskilda riskgrupper - i syfte att hejda en problemutveckling innan skadorna blivit omfattande. Likaså vet vi att det förebyggande arbetet inte utesluter att vi måste kunna behandla missbruk och beroende. I stället stödjer insatserna på dessa bägge nivåer varandra i kampen att begränsa skadorna.

Den svenska hållningen att narkotika är en illegal företeelse som drar med sig omfattande individuella och samhällsliga skador ligger fast. Samhället accepterar inte att narkotika integreras i det sociala livet utan

vi skall arbeta vidare med att begränsa såväl efterfrågan som utbud av droger. Insatserna måste genomföras i ett nära samspel mellan förebyggande åtgärder, kontrollpolitik och behandling av narkotikamissbrukare.

Tobak är den enskilt största hälsorisen i Sverige och en av de stora orsakerna till skillnaden i hälsa mellan olika befolkningsgrupper. Ny kunskap visar att bruket av tobak inte är följden av ett fritt konsumtionsval, utan tobak är istället en drog med snabb tillvänjning. Nästan alla som börjat röka har gjort det innan de uppnått vuxen ålder. Tobaksbruk bör därför ses ur ett drogpolitiskt perspektiv och inte som vilken konsumtionsvara som helst. Ett sådant synsätt medför att tobaken måste bekämpas mer aktivt än som hittills har gjorts.

Spel och nätberoende

Trots att unga spelar om pengar i mindre utsträckning än vuxna är det större andel av de unga som får spelrelaterade problem. Vi ser att de problem som uppstår vid spelberoende har samma mekanismer som i annat beroende, se begrepp beroende.

Dopning är en folkhälsofråga som främst berör idrotten men även andra grupper i samhället. Bruket av dopningsmedel är kriminaliserat. Förebyggande insatser görs såväl inom som utanför idrotten.

DEFINITIONER

Alkohol

I programmet avses med alkohol drycker som innehåller mer än 2,25 volymprocent alkohol, dvs. sprit, vin, starköl och öl.

Droger

Med droger avses de medel som är narkotikaklassade (vid all annan användning än den som läkare ordinerat för medicinska

ändamål.) Hit hör också anabola steroider och tillväxthormon vilka används som s.k. dopningspreparat eller i annat icke läkarordinerat syfte. Likaså lösningsmedel och andra substanser som inhaleras i berusningssyfte.

Tobak

Samtliga tobaksvaror, inklusive snus.

BEGREPP

Missbruk

Missbruk är ett tillstånd som kännetecknas av en överdriven användning av ett medel, vilket kan medföra sociala problem, omdömeslöshet risktagande, legala problem samt fortsatt användning trots att dessa problem är uppenbara.

Beroende

Ett beroende är ett okontrollerbart begär efter njutnings- eller berusningsmedel. Vid beroende finns en toleransutveckling vilket innebär att dosen måste ökas för att önskad effekt ska uppnås. Beroende uppnås huvudsakligen genom att hjärnans belöningsystem påverkas. Det ger lustkänslor och lindrar ångest.

Folkhälsa

Folkhälsan är det allmänna hälsotillståndet i en befolkning. Medan ansvaret för individens hälsa är ett samspel mellan individ och samhälle, är folkhälsan i högre grad ett ansvar för samhället. I Sverige och internationellt är medellivslängden ett av flera mått på befolkningens hälsa. Andra mått mäter sjuklighet eller funktionshinder. Det finns också andra mått för att mäta befolkningens hälsa.

De viktigaste faktorerna bakom god eller dålig folkhälsa är framför allt:

- Den allmänna välfärden och hur den fördelas.
- Människors livsstil (kost och motionsvanor, alkohol, rökning, droger).
- Hälso- och sjukvårdens effektivitet.
- Ärftliga faktorer.
- Miljön.

Utbildning och god ekonomi är starkt kopplade till god hälsa. Detsamma gäller tillgång till ett meningsfullt arbete, medan arbetslöshet innebär ökad risk för ohälsa.

Riskbruk

Riskbruk är ett bruk av alkohol som är eller kan bli skadligt, men där beroende inte föreligger. Utdrag från www.fhi.se "Vad är riskbruk? Exempel på mängder som i dag definitivt betraktas som riskfyllt att överskrida:

- Ur medicinsk synpunkt bör män inte dricka mer än 2 standardglas per dag och kvinnor inte mer än 1-1 ½ standardglas. Ett standardglas motsvarar 12 cl vin, 33 cl starköl eller 4 cl sprit.
- Allt berusningsdrickande innebär en medicinsk risk. Med berusningsdrickande menas mer än fyra standardglas vid ett och samma tillfälle för kvinnor och mer än fem standardglas för män.

HUR SKA PROGRAMMET ANVÄNDAS?

Programmet utgör ett komplement till lagstiftningen på området och de kommunalpolitiska dokument som berör droger och folkhälsa.

Samverkan

Ett kommunpolitiskt program på området kan naturligtvis verka styrande enbart för kommunens egna verksamheter och måste därför begränsas programmet till de frågor kommunen kan hantera. En förutsättning för att kunna begränsa skadeutvecklingen är samarbete både mellan olika myndigheter men också med frivilligorganisationer.

Konkreta åtgärder

Programmet antas av kommunfullmäktige och är därigenom ett övergripande måldokument.

Det åvilar varje berörd nämnd att konkretisera sina planer utifrån målen och i linje med strategierna. Likaså är varje nämnd ansvarig för att redovisa sina åtaganden i den årliga verksamhetsberättelsen. Vad det gäller ansvarsfördelningen mellan nämnderna för de olika målen gäller i huvudsak att en nämnd är huvudansvarig. För vissa mål går det däremot inte att urskilja en nämnd som mer ansvarig än andra och där är två eller flera nämnder gemensamt ansvariga för att planera och genomföra verksamhet som för till målet.

Samordning

För att kunna samordna och utveckla de drogpolitiska frågorna, krävs att kommunen har en ansvarig tjänsteman i dessa frågor. Samordnaren i drog- och alkoholfrågor skall arbeta för genomförande och uppföljning av programmet.

Uppföljning och utveckling

Utvecklingen går i ett högt tempo. Det gäller på alla områden, nya droger, lagstiftning, forskning och metodutveckling. Det kommunpolitiska programmet måste därför revideras när förändrade omständigheter eller ny kunskap motiverar detta.

Programmet utgör utgångspunkt för förvaltningarnas konkreta åtgärdsplaner och arbetet redovisas i nämndernas verksamhetsberättelser. Årligen skall en översiktlig samlad uppföljning göras av det utvecklingsarbete och de insatser som gjorts. Ansvaret för denna uppföljning vilar på kommunstyrelsen genom samordnaren för alkohol- och drogfrågor.

En förutsättning för framgångsrik kommunal drogpolitik är samverkan med Landstinget, statliga myndigheter, företag och organisationslivet. Den årliga granskningen skall därför ske i samarbete med berörda parter utanför kommunens organisation i ett särskilt årligt möte, till detta möte bör även företrädare för frivilligorganisationer och restaurangnäring bjudas in.

Kartläggning/rapporter

- Skolenkät görs i årskurs 8, lokalrapport årligen av fältkuratorerna.
- ”Barn och ungdomars hälsa i Kronobergs län”, gjord av Landstinget Kronoberg år 2003 och 2006.
- Hälsa och levnadsvanor i Kronobergs län ”Hälsa på lika villkor 2004”, uppföljning 2007
- CAN:s drogvanor i gymnasiet i årskurs 2, genomförd i Kronobergs län 2002 och 2006 med särredovisning för Ljungby.

Alkoholservering i Ljungby kommun

Riktlinjer för serveringstillstånd

ETT RIKT RESTAURANGLIV - EN LEVANDE KOMMUN

I dialog och samverkan med restaurangbranschen vill vi bidra till att skapa goda restaurang- och boendemiljöer för kommunens invånare samt bra förutsättningar för restaurangägarna att konkurrera på lika villkor. Ett rikt restaurangliv är ett viktigt inslag i en levande kommun.

Såväl tillståndshavare och sökande av serveringstillstånd som den breda allmänheten ska uppleva att vårt arbete håller god kvalitet, att det är rättssäkert och att det präglas av ett stort social ansvar.

Utifrån det s k skyddsintresset ska de positiva värden som restaurangerna erbjuder tillvaratas. Ungdomar ska skyddas från en tidig alkoholdebut. Överservering, narkotikaanvändning, våld, och diskriminering hör inte hemma i en god restaurangmiljö.

Vid eventuella konflikter mellan näringsfriheten och skyddet för människors hälsa tar skyddsaspekterna över. Det är bland annat därför som vi är försiktiga när det gäller utsträckta serveringstider.

Restaurangägare ska kunna konkurrera på lika villkor. Vi kontrollerar därför tillståndshavares lämplighet. Restaurangnäringen ska utmärkas av hög moral och god etik. Det har vi alla ett intresse av.

Med fortsatt levande dialog och samverkan kan vi göra kommunen till det goda exemplet - med ett rikt restaurangliv i en god restaurangmiljö, i en levande kommun.

ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SERVERINGSTILLSTÅND

Socialnämnden ansvarar på uppdrag av kommunfullmäktige för tillämpningen av alkohollagen och har uppdragit åt socialförvaltningen att handlägga ansökningar, utföra tillsyn samt besluta i ärenden enligt delegation.

Serveringstillstånd behövs när alkoholdrycker (över 2,25 volymprocent) serveras mot betalning.

Innan beslut om serveringstillstånd tas, måste polismyndigheten yttra sig om den sökandes vandel samt om alkoholpolitiska olägenheter kan tänkas uppstå ur t.ex. ordnings- och trafiksynpunkt.

Miljö- och byggnämnden är också en självskriven remissinstans som yttrar sig över restaurangkökets kapacitet och risk för störningar bland närboende.

Den ekonomiska prövningen är ett viktigt inslag i kommunens prövning av ansökningar om serveringstillstånd. Yttranden begärs in av Skatteverket och eventuellt Kronofogde- myndigheten. Ekonomisk misskötsamhet är skäl för avslag.

Oseriösa tillståndshavare kan skaffa sig konkurrensfördelar gentemot seriösa och dessutom agera mindre noggrant när det gäller övriga regler för alkoholserving. Räddningstjänsten yttrar sig om lokalens lämplighet ur brandsäkerhetssynpunkt.

Serveringstillstånd lämnas under förutsättning att alkohollagens krav är uppfyllda och att remissorganens yttranden är positiva.

För ytterligare information om allmänna förutsättningar för olika tillstånd enligt alkohollagen kan kontakt tas med Ljungby socialförvaltning. Informationen finns även på Ljungby kommuns hemsida www.ljungby.se.

Gå in under rubriken tillstånd och klicka därefter på serveringstillstånd.

RIKTLINJER

Som grund för bedömning och tolkning av alkohollagen följer Ljungby kommun Statens Folkhälsoinstituts rekommendationer om hur de olika bestämmelserna i alkohollagen skall tillämpas.

Nedan följer riktlinjer för serveringstillstånd som Ljungby Kommunfullmäktige fastställt 2006-02-23. Riktlinjerna skall visa för den sökande vad kommunen allmänt anser som väsentligt vid tillståndsprövning. En individuell prövning måste dock alltid ske utifrån det enskilda fallet. Vid avslag på ansökan kan den sökande överklaga beslutet.

Alkoholpolitiska olägenheter

Med alkoholpolitiska olägenheter avses att etablering av en restaurang med serveringstillstånd eller utökad rätt till servering för en befintlig restaurang riskerar att medföra problem för samhället. Problemen kan vara av social, alkoholpolitisk eller ordningsmässig art. Kommunen måste alltid bedöma om serveringen kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Exempel på alkoholpolitiska olägenheter:

- De ansökningar där polismyndigheten avstyrker ansökan med hänvisning till ordningsproblem på serveringsstället eller i dess närmaste omgivning.
- De ansökningar där miljö- och hälsovårdsnämnden avstyrker ansökan med hänvisning till att närboende utsätts för bullerstörning från serveringsstället.

Ansökningar i områden där nya/ytterligare serveringstillstånd befaras orsaka alkoholpolitiska olägenheter. Kommunen skall särskilt beakta närhet till idrottsplatser, skolor och annan verksamhet som berör barn och ungdom.

Om en eller flera av ovanstående faktorer föreligger kan serveringstillståndet vägras även om alkohollagens 7 kap. 7 och 8 §§ är uppfyllda. Att det föreligger risk för bullerstörningar vid en restaurang-etablering behöver inte alltid innebära att ansökan avslås. Ett alternativ är att serveringstiden begränsas eller att tillståndet förenas med vissa villkor.

UTESERVERING

Uteservering regleras inte särskilt i alkohollagen utan samma regler gäller som vid annan alkoholservering.

Följande krav gäller för att erhålla tillstånd till uteservering:

- Uteserveringen skall vara en del av en restaurang med serveringstillstånd för alkoholdrycker till allmänheten.
- Uteserveringen skall ligga i omedelbar anslutning till ordinarie restaurang. Restaurangen skall från sina ordinarie lokaler kunna ha uppsikt över uteserveringen.
- Sökande skall ha beviljats markupplåtelse av kommunen eller privat värd (för gatumark behövs även polisens tillstånd)
- Miljö- och byggnämndens krav på livsmedelshantering skall vara uppfyllda.
- Lagad mat skall kunna tillhandahållas under hela serveringstiden.
- Serveringen skall bedrivas i en avgränsad serveringsyta, med tillfredsställande antal sittplatser och med acceptabla avgränsningar.

Vid fall av alkoholpolitiska olägenheter på grund av uteservering eller risk för störningar av närboende kan serveringstiden för denna begränsas. Servering utomhus är ingen olägenhet i sig, utan ytterligare störning (t ex i form av buller) krävs som motivering för begränsad serveringstid.

Tider för servering

Enligt alkohollagen får alkoholservering påbörjas tidigast kl. 11.00 och ska normalt avslutas kl. 01.00 (s.k. normaltid). Kommunen får dock förordna om andra tider. Det innebär att det går att i enskilda fall besluta om utvidgade eller mera inskränkta serveringstider.

Förutsättningar för att serveringstiden förlängs efter kl. 01.00 är:

- Vid serveringstid efter kl. 01.00 tillmäts polismyndighetens och Miljö- och byggnämndens synpunkter stor betydelse.
- För utökad serveringstid skall ett restriktivt synsätt gälla. Tillstånd att servera alkoholdrycker under tiden 01.00-02.00 kan ges efter särskild prövning i det enskilda fallet. Det är i första hand ordningen på serveringsstället och risken för störning för närboende eller i övrigt från serveringsstället som är avgörande.
- Att restauranger som ansöker om senare serveringstider än 01.00 bör se till att serveringsansvarig personal har genomgått kursen "Ansvarsfull alkoholservering" eller motsvarande (när möjlighet finns).

TILLFÄLLIGA SERVERINGSTILLSTÅND

Tillståndsgivningen vid tillfällig alkoholservering är restriktiv. Den restriktiva tillståndsgivningen tillämpas med hänsyn till etablerade restaurangers ekonomiska förutsättningar och konkurrens på lika villkor.

Tillfälliga tillstånd kan sökas för servering till allmänheten eller till slutna sällskap.

Tillfälliga tillstånd till allmänheten

Evenemanget, som alkoholserveringen ingår i, ska vara seriöst. Stor återhållsamhet gäller för serveringstillstånd i samband med olika evenemang. Serveringstillstånd beviljas inte i samband med arrangemang som riktar sig till ungdomar. Samma gäller för utpräglat dryckesinriktade arrangemang. Tillfälliga tillstånd bör knytas till juridiska och fysiska personer som har befintliga serveringstillstånd eller branschfarenhet.

- Sökande ska ha rätt att disponera markytan/lokalen.
- Lagad mat ska kunna tillhandahållas under hela serveringstiden.
- Miljö- och byggnämndens krav på livsmedelshantering ska vara uppfyllda.
- Serveringen ska bedrivas på avgränsad serveringsyta med tillräckligt antal sittplatser och acceptabla avgränsningar. Serveringen ska bedrivas på en avgränsad serveringsyta av en tillståndshavare.
- Serveringen av alkoholdrycker ska vara avslutad senast kl. 24.00 om det inte ur ordnings- och/eller störningssynpunkt är motiverat med en tidigare/senare sluttid.
- In och utsläpp till serveringen samt övervakning av den allmänna ordningen inom serveringsområdet skall skötas av erforderligt antal vakter.

- Bedömning av antalet vakter sker i samråd med polismyndigheten.
- Betyggande tillsyn av serveringen och serveringsområdet måste garanteras.
- Tillstånd till servering av spritdrycker bör ej medges.
- Den som söker serveringstillstånd ska vara personligt och ekonomiskt lämplig. Detta gäller även festivalarrangörer beroende på deras inflytande över festivalens genomförande.
- Tillfällig servering vid festivaler och liknande arrangemang bör ej medges för längre period än 5 dagar.

Tillfälligt tillstånd för slutna sällskap

Som vid andra typer av servering krävs tillstånd för ett slutet sällskap när alkoholdrycker (över 2,25 volymprocent) serveras mot betalning.

Med "slutet sällskap" menas en begränsad krets av personer med ett gemensamt intresse i ett företag, en förening eller andra sammanhang. Det gemensamma intresset ska avse något utöver den tillställning där alkoholdrycker serveras. Arrangören ska i förväg kunna ange vilka som vid tillfället ska delta.

I ansökan om tillstånd redovisas tillställningens art och till vilka servering ska ske. Sökande skall vara personligt och ekonomiskt lämplig. Förening som söker tillstånd ska ha stadgar. Till ansökan ska, om kommunen begär detta, bifogas stadgar, senaste verksamhetsberättelsen, protokoll som utvisar styrelsens sammansättning och vem som tecknar föreningens firma.

Lagad mat skall kunna tillhandahållas. Ett tillstånd gäller särskilt angivet datum.

TILLSYN/SERVERING PÅ LIKA VILLKOR

Alla serveringstillstånd följs upp genom tillsyns- informations- och utbildningsinsatser. Kommunen bedriver inre- och yttre tillsyn. Inre tillsyn görs genom kontroller av uppgifter från myndigheter, av bl.a. ekonomi och vandel, andra myndigheters restauranginspektioner samt genom en övervakning av restaurangernas marknadsföring och restaurangrapportering.

Den yttre tillsynen kontrollerar att restaurangernas alkoholservering sker enligt givna tillstånd. Ordningen i och utanför restaurangen bedöms liksom graden av gästernas berusning. Kontroll sker av att underåriga inte serveras alkohol. Den ekonomiska skötsamheten granskas genom kassa- och personalkontroller. Självklart uppmärksammas även förekomst av narkotika, om diskriminering förekommer och att brandsäkerhet gäller.

Syftet med effektiv och bra tillsyn, som sker i samarbete med andra myndigheter är att se till att restaurangverksamheten bedrivs enligt gällande bestämmelser och att branschens aktörer kan konkurrera på lika villkor.

Vår uppgift är att svara för en bra och effektiv tillsyn. Tillsynen utförs, efter uppdrag av regeringen, av kommunens alkoholhandläggare och särskilda inspektörer i samarbete med andra myndigheter, bl.a. polisen, tullen och skatteverket.

Vid mindre förseelser uppmanas tillståndshavare per brev eller muntligt att vidta rättelse. Vid allvarliga överträdelser inleder vi en undersökning om åtgärder. En aktiv tillsyn förutsätter återkallelse av serveringstillstånd för dem som missköter sin servering.

DIALOG OCH SAMVERKAN

I dialog och samverkan vill vi utveckla en ömsesidig respekt och förståelse för varandras roller, öka kunskapen och vidga infallsvinklarna. I vår kontakt med tillståndshavare och sökande av serveringstillstånd har vi ambitionen att uttrycka vår samsyn i arbetet, vara lyhörda och tillgängliga.

Former för samverkan

Utbildning

I samarbete med representanter för restauratörer, kommuner och länsstyrelse har en utbildning tagits fram i ”Ansvarsfull alkoholservering”. Utbildningen vänder sig till tillståndshavare och serveringspersonal på restauranger i hela Kronobergs län. Målsättningen är att all serveringspersonal ska ha genomgått utbildningen. Inbjudan till kursen skickas ut 1-2 ggr/år.

Informationskvällar

Vid minst ett tillfälle/år inbjuds anordnare av tillfälliga serveringstillstånd till en informationsträff någonstans i länet. Representanter från kommunen, räddningstjänsten och polisen deltar och informerar om de förutsättningar som gäller för alkoholservering för slutna sällskap eller till allmänheten.

Tillståndsenheten för Ljungby kommun

Socialförvaltningen handlägger ansökningar om olika former av serveringstillstånd och svarar för tillsynen av restauranger och serveringstillstånd. Socialnämnden beslutar om serveringstillstånd och eventuella ingripanden enligt alkohollagen. Alkoholhandläggaren ansvarar för handläggningen av serveringsärenden.

Adress:

Besöksadress:	Eskilsgatan 11, Ljungby
Postadress:	Eskilsgatan 11, 341 83 Ljungby
Telefon:	0372-78 90 00
Fax:	0372-152 55

Du kan få information via kommunens hemsida: www.ljungby.se under rubriken tillstånd.

Ytterligare information finns på Statens folkhälsoinstituts hemsida www.fhi.se. Gå in under rubriken tillsyn.

Det är viktigt att du som söker serveringstillstånd eller har tillstånd känner till Ljungby kommuns riktlinjer för serveringstillstånd.